

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת בא תשע"א

בא אל פרעה (י' - א')

למה לא נאמר "לך" אל פרעה כי אם "בא", משום שאין הולכים מאת הקב"ה, שכן "מלוא הארץ כבודו", ויאה איפה הביטוי "בא", שפירושו בוא איתי כי אתך אני.

(הרה"ק מקאצק זיע"א)

למען שתי אותותי אלה בקרבן (י' - א')

על ידי יציאת מצרים זכו בני ישראל לשתי אותות, אות של שבת ככתוב (שמות ל"א - ג') "כי אות היא ביני וביניכם לדורותיכם", ואות של תפילין ככתוב (שמות י"ג - ט') "והיה לך לאות על ירך", ואת שניהם שבת ותפילין, אמרה תורה כי יהיו אות וזכר ליציאת מצרים. לכן אומר השי"ת "למען שתי אותותי אלה בקרבן", על ידי יציאת מצרים אתן לישראל את שתי אותותי השבת והתפילין.

(מאור ושמש)

ולמען תספר באזני בנך ובן בנך וכו' וידעתם כי אני ה' (י' - ב')

רומז על מה שאמרו חז"ל "כל מי שהוא ובנו ובן בנו עוסקים בתורה שוב אין תורה פוסקת מזרעו שנא' לא ימושו מפיו ומפי זרעך מעתה ועד עולם", וז"ש "ולמען תספר" היינו הוא בעצמו "באזני בנך" היינו בנו "ובן בנך" היינו בן בנו, אזי "וידעתם כי אני ה'" שלא תפסק התורה מזרעו לעולם.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

בנערינו ובזקננו נלך (י' - ט')

"ל על דרך הרמז, "בנערינו" אם האדם מנצל נכון לעבודת ה' את ימי ושנות נעוריו, אז הוא יכול לילך ולעלות בימי זקנותו, כי על ידי "נערינו" ניתן להיות "בזקנינו נלך" בבחינת הולך גם בימי הזקנה, אשרי ילדותינו שלא ביישה את זקנותינו"

(נועם אלימלך)

לא כן לכו נא הגברים וגו' כי אותה אתם מבקשים (י' - א')

ראיתי בחלום לפרש את דבר פרעה בדרך רמז, כי הנה האדם נברא להזמות לעליונים, ככתוב "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו" (בראשית א' - כ"ו), וזה ע"י קיום תודה ומצוות, אולם הנשים פטורות מהרבה מצוות והן נבראו כדי להיות "עזר כנגדו" לבעליהן. וכך אמר פרעה למשה: "לכו נא הגברים ועבדו את ה'" רק הגברים ילכו לעבוד את ה', כי לכך נבראו, אבל לא הנשים "כי אותה", כלומר את האשה, "אתם מבקשים", את האשה אתם צריכים להיות לכם לעזר, אבל לא לעבודת ה', ענה לו משה רבינו: "כי חג ה' לנו" וראוי שיהא שמחה גם לנשותינו, הן משום שהשכל מחייב זאת, והן משום מצות "ושמחת אתה וביתך".

(ישמח משה)

והיתה צעקה גדולה במצרים אשר כמהו לא נהיתה (י"א - ו')

דקדוקו של הפסוק לא מובן, הלא "צעקה" היא לשון נקבה, "כמוהו" הוא לשון זכר, ו"נהיתה" היא שוב לשון נקבה, ו"ל שכך הוא פשוטם של דברים, צעקה חזקה כזו יכולה להיות רק בלילה של מלחמה, כשהאויב מתקיף את העיר פתאום וכדו', אך בליל רגיל ושקט כזה שהיה אז, כששום אויב אינו תוקף את העיר, טרם היתה צעקה כזאת, "כמוהו" מכון איפה על "לילה" שהוא לשון זכר, ו"נהיתה" מכון שוב על ה"צעקה", וזה מתכוון הכתוב לומר, "והיתה צעקה גדולה אשר בלילה כמוהו לא נהיתה".

(ספורנו)

ופסח ה' על הפתח (י"ב - כ"ג)

"ל עפ"י דברי חז"ל שהקב"ה אומר לכנסת ישראל "פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם" ברם כאן ביציאת מצרים הגדיל ה' חסדו איתנו "ופסח ה' על הפתח", כלומר פסח - ויתר אף על פתח זה שהוא כחודה של מחט, בכדי לגאול את עם ישראל בזכות האבות הקדושים.

(הרה"ק רבי ברוך ממעזבוז זיע"א)

ליל שמורים הוא וגו' לדורתם (י"ב - מ"ב)

"ליל שמורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים" פירוש, שהקב"ה היה שומר ומצפה כביכול, מתי יבוא הלילה של יציאת מצרים, וגם "הוא הלילה הזה שמורים לכל בני ישראל לדורותם", שהש"ת ובני ישראל שומרים ומצפים מתי יבוא הלילה של הגאולה העתידה.

(בני יששכר)

ליל שמורים הוא וגו' לדורתם (י"ג - ב')

"ל, בכור רומז לראשית המחשבה, והתורה הק' מרמזת לנו את הדרך אשר נלך בה, ומזהירה לנו "קדש לי כל בכור", היינו שהאדם יקדש את ראשית המחשבה - המחשבה הראשונה של היום לעבודתו ית"ש, ולקבל עליו עומ"ש באהבה, שלא יהיה ח"ו שראשית מחשבתו יפנה למחשבות זרות, שאזי כל העשיות של היום אפילו הטובות, המה ח"ו בבחינת הבל ומעשה תעתועים, ועי"ז שיקדש את מחשבתו הראשונה יגרום שיעשה את כל הפעולות והעשיות של כל היום בכוונה הרצויה.

(הרה"ק ר"י מרוזין זיע"א)

פניני השבת

זכור ושמור בדבור אחד נאמרו

יש אנשים הרוצים להבדיל בין ה"זכור" ל"שמור", העני מעדיף את ה"שמור" שכן אין לו עסקים ואינו עשוי להפסיד מאומה משמירת השבת, מאידך קשה לו לקיים את ה"זכור" משום שאין לו ממון כדי לכבד את השבת בין ובמטעמים, לעומת זה העשיר מקיים את ה"זכור" לכל פרטיו, כי איננו חסר ממון כדי לכבד את השבת, אבל מאידך איננו רוצה לקיים את ה"שמור", לפי שהוא חושב שמתוך השבתת העסקים בשבת עלול להפסיד ממון רב. לכן אמחז"ל, כי "שמור" ו"זכור" בדבור אחד נאמרו ואינם ניתנים כלל להבדלה, העשיר מחויב לקיים גם את ה"שמור" ובו בזמן חייב הוא לסייע לעני שיוכל גם הוא לקיים את ה"זכור".

המגיד מדובנא זיע"א